

El Marroc de Tahir Sha

La publicació de *En mil i una nits* acosta per primera vegada al públic català una de les obres més reeixides de l'escriptor angloafganès

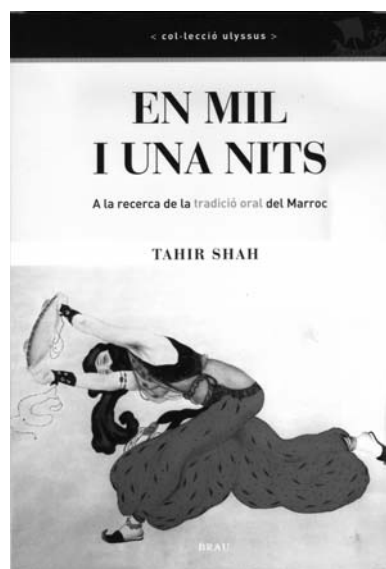
SALVADOR FAURA

A part d'haver donat refugi a Osama bin Laden i a Al-qaeda; d'ésser un niu de talibans, i d'estar ocupat per tropes espanyoles, l'Afganistan, gran cruïlla entre l'Orient i l'Occident, és també el país d'origen de la família Shah. Comencem, que no acabarem: l'avi patern de l'escriptor que ens ocupa es deia Amjad Ali, i era el monarca del principat de Sardhana, que, dit sigui de passada, és un indret a Uttar Pradesh, l'Índia, i no pas un ball típic català. El seu avi matern duia per nom Sirdar Iqbal Ali, i fou autor, per exemple, de la biografia d'Attaturk, el creador de la Turquia moderna. Ja que som al mig d'aquesta enumeració de parents de l'autor, donem la raó, a més, a aquells lectors ben informats que reconeguin en el llinatge Shah el nom de la seva germana, Saira, famosa documentalista de nacionalitat britànica que passarà als anals de la història per donar a conèixer l'invasió soviètica de l'Afganistan al món. Ja per a no fer-nos pesats, i arriscant-nos a quedar malament amb la resta de familiars il·lustres de Tahir Shah, volem recordar aquí també al seu pare, el celebrat professor i divulgador internacional del sufisme, o versió mística de l'Islam, Idries Shah.

Lògic, d'una progènie tan renomada i lletraferida, només en podia sortir un bon autor; i, està clar, d'un bon autor només en surten que bons llibres. El fet és, cal dir-ho, que les vendes de la signatura Tahir Shah són milionàries tant als països anglosaxons com entre els parlants de la més d'una dotzena de llengües en què s'han traduït les més de quaranta edicions que porta ja editades. Internacionalment, doncs, aquest escriptor angloafganès és al costat dels immortals i –gairebé– dels clàssics. Nacionalment, no obstant, la cosa canvia. Com és que obres de la mida de *Més enllà de les Dents del Diable* (1997), *L'aprenent de Fetiller* (1998) o *A la Recerca de les Mines del Rei Salomó* (2002) o *La Casa del Califà* (2006) entre tantes d'altres, són encara tan poc conegudes a casa nostra? Doncs mireu, el tema és lingüístic, ja que –fins aquesta mateixa setmana– cap de les obres abans mencionades no havien estat traduïdes al català. Més encara, pensem que la desconexió d'una bibliografia tan popular prové també del fet que, en el cas concret de *En mil i una nits* (2009), el llibre no existeix encara ni tan sols en llengua espanyola. Res d'estrany, de fet, ja que l'escriptor que ens ocupa no té lloc, ni tan sols, a la vikipèdia en castellà. A veure si la versió catalana del llibre, que, com aquell qui diu, acaba de sortir del forn i encara crema, solventa la situació.

Però anem a la trama en sí, que és realment el que al lector interessa. La història principal de la novel·la és la pròpia d'en Shah,

i comença en el moment en què Tahir, acompanyat de Rachana, la seva esposa hindú, i dels seus fills, Ariane i Timur, traslladen la seva vida al paradís de les vacances d'infantesa on la família solia anar amb Idries: el Marroc de les mil meravelles. De manera especial, l'èmfasi de l'autor es concentra a la mansió recentment adquirida, popularment coneguda a la zona com a dar Khalifa, la Casa del Califà, i també en les ciutats de Fes, Marràqueix i Casablanca; tots aquests paisatges combinats elegantment amb la geografia espiritual del nord de l'Àfrica.

La descoberta principal del llibre es produeix quan el lector s'adona que els costums berbers ensenyen que ningú està complert ni és totalment feliç fins que no ha trobat la història que duu dins el cor. És aquesta recerca de rondalles de tota mena que porta al lector a acompanyar a Tahir Shah cap a una sèrie d'aventures en un país on els turistes conviuen amb els nadius de les ciutats més modernes i amb els nòmades més tradicionals. Com aquell que res, l'argument ens porta a resseguir una nació on els jinns, o genis, i les bruixes comparteixen espai amb botigues de matalassos, dentistes ambulants, minyones supersticioses i cafès per a homes sols; tot plegat un univers a part, de boscos encantats a cementiris a prop del mar. I és que, ja a les primeres pàgines, l'autor s'adona de dos fets irrefutables que distingeixen aquest de tots els altres llibres que hagi pogut llegir. Primer, l'argument és tan variat que les seves històries acaben satisfent els gustos de tots i cada un de nosaltres. I segon, a cada plana llegida, cada un dels lector pensa més i més en el proper pont que li correspon a la feina per poder així agafar un avió *low cost* envers aquest fascinant i desconegut país que ens és veí: el Marroc de les rondalles àrabiques. No hi ha dubte, la millor definició que els entesos han trobat per a *En mil i una Nits*, al cap i a la fi, no és altra que la de llibre de viatges!

Shah, Tahir. *En Mil i Una Nits*. Traducció de Salvador Faura
Figueres: Brau. 2009. ISBN: 978-84-96905-30-6